

Framtidens mobilitet i Helsingborg?

Ett Framtidsscenario &
Gestaltning

HELSINGBORG

PLANETHON

4

Temat

6

Planethons framsynsmetod

8

Vad är framtidsscenario

10

De plurala framtiderna & intressenterna

13

Stormen i Lugna Kvarteren, Helsingborg 2030

① Svampvagnarna

② Rådet för fri fossil rörlighet

③ Leveransrobotarnas rattilska

④ Protest i Östra Ramlösa

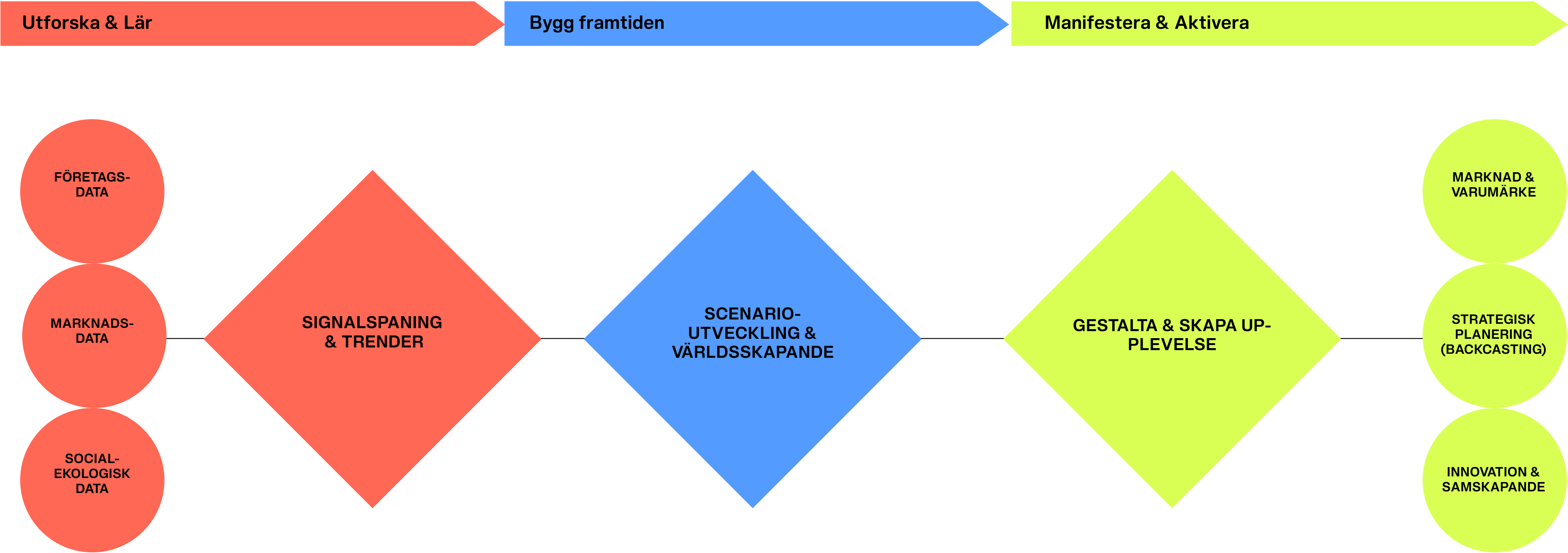
⑤ Dans i cykellift till Borgen/Kärnan

Temat

Helsingborg stads har som mål att minska koldioxidutsläppen från vägtrafik med 85 procent till 2030, jämfört med 1990. För att uppnå det behöver man bland annat ändra balansen i dagens mobilitetssystem genom att öka andelen resor som sker genom att personer går, cyklar eller åker kollektivtrafik.

Trots stora satsningar minskar inte utsläppen från bilresandet i tillräckligt snabb takt. En problematik som identifierats som en av de mest komplicerade, men av stor vikt att lösa, är de korta bilresorna som beror på barnfamiljers ansträngningar att få ihop logistiken i vardagen. Medianresan med bil i Helsingborg är 7 kilometer så det finns potential att styra över delar av bilresorna till cykel. Hur kan Helsingborg vara en föredömlig stad för klimatomställning i Europa?

Planethons framsynsmetod

Vad är framtidsscenario

Helsingborg stads har som mål att minska koldioxidutsläppen från vägtrafik med 85 procent till 2030, jämfört med 1990. För att uppnå det behöver man bland annat ändra balansen i dagens mobilitetssystem genom att öka andelen resor som sker genom att personer går, cyklar eller åker kollektivtrafik.

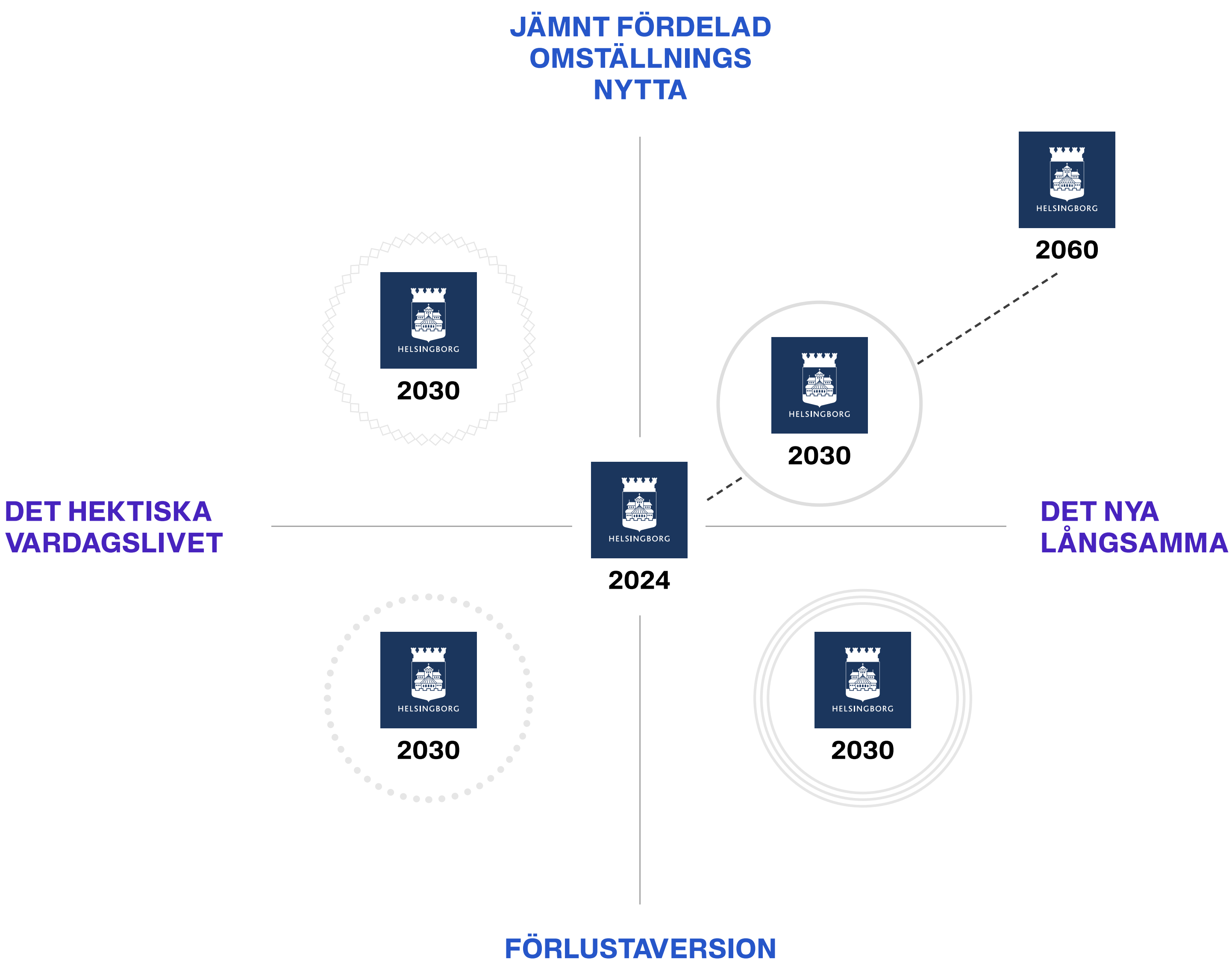
Trots stora satsningar minskar inte utsläppen från bilresandet i tillräckligt snabb takt. En problematik som identifierats som en av de mest komplicerade, men av stor vikt att lösa, är de korta bilresorna som beror på barnfamiljers ansträngningar att få ihop logistiken i vardagen. Medianresan med bil i Helsingborg är 7 kilometer så det finns potential att styra över delar av bilresorna till cykel. Hur kan Helsingborg vara en föredömlig stad för klimatomställning i Europa?

De plurala framtiderna

I bakgrunden av ett framtidsscenario ligger flera möjliga framtider, här visualiserat i en matris. En 2-axelsmatris är en vanlig metod inom scenarioutveckling, där två axlar representerar möjliggörande och hindrande faktorer. Här faktorer för omställning till ett hållbart mobilitetssystem i Helsingborg. Två skiften som visats signifikanta i workshops, research, och samtal, för Helsingborgs omställning för att nå klimatneutralitet 2030 är:

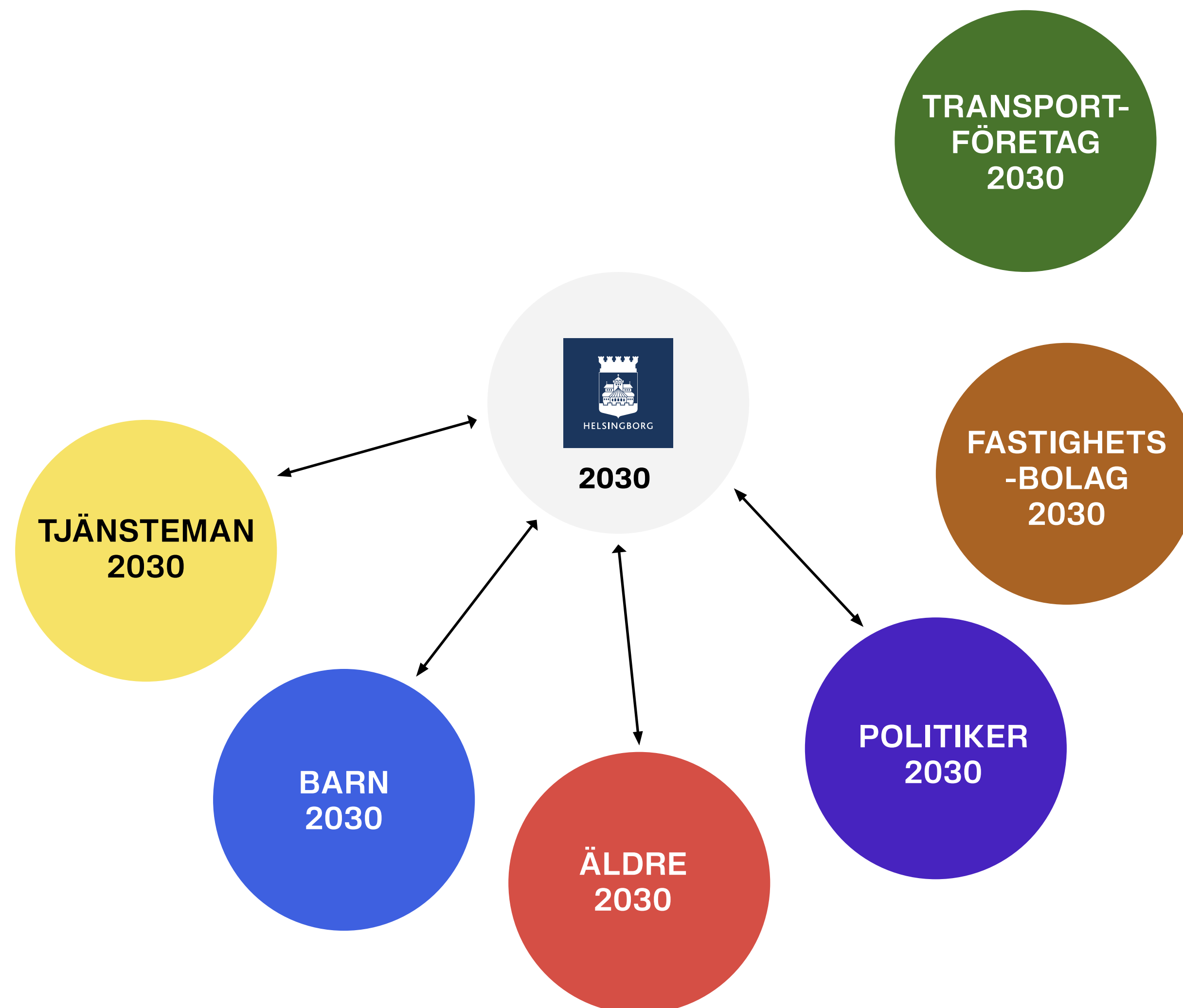
- 1 Från förlustaversion till omställningsnytta
- 2 Från det hektiska vardagslivet till det nya långsamma

Därför utforskar vi en scenariematrix där dessa skiftens ytterligheter utgör övergripande riktning för framtiden. Den horisontella axeln representerar ett spektrum mellan år 2024's, av många upplevda, hektiska vardagsliv. Den vertikala axeln representerar ett spektrum mellan upplevd förlust av det vi lämnar, och upplevd nytta av det vi vinner, i omställning. De fyra kvadranterna utgör möjliga utrymmen att utforska för framtidens mobilitetssystem, under olika tidpunkter, genom t.ex. narrativ från olika intressenters perspektiv, för att uppleva möjlig inverkan på människor, natur, kultur och leverne.

MOBILITETSSYSTEMETS INTRESSENTER

Dessa intressenter har identifierats som väsentliga för omställning av mobilitetssystemet i Helsingborg stad. Bedömningen har gjorts genom workshops med deltagare från Helsingborgs stad, näringsliv och civilsamhälle.

Stormen i Lugna Kvarteren

De lugna kvarteren

Stina kliver av tåget i Helsingborg central. Hon har rest från Stockholm för att rapportera från scenerna härifrån som har spridits i sociala medier.

När hon promenerar från stationen längs hamnen sjunker andan ner i magen. Öresundsvågarna kluckar i hamnen, vinden susar i trädkronorna, måsarna skrattar och det sorlas från gator och uteserveringar.

Det är långt ifrån folktomt. Hon lägger märke till att folk verkar promenera för promenerandets skull, inte för att de har bråttom någonstans. Stina, som är van vid att trängas med människor som inte vill kännas vid varandra, känner sig nästan konfronterad av ögonkontakten från förbipasserande.

Hon tittar ut, bort och runt i staden, och funderar på vad det är som gör att människor orkar möta hennes blick här. Är det något speciellt med den här platsen?

 AI Generated Image

Svampvagnar

Under 2020-talen ökade den kraftiga nederbörden i Helsingborg, och trots rika naturområden med välmående jord blev marken snabbare och snabbare mättad. Då marken inte längre kunde absorbera mängderna som växte sig mer extrema av effekter från klimatförändringar blev översvämningar allt vanligare.

Bebyggelse och mobilitet tog skada och behövde år efter år repareras och återställas, till stora kostnader för staden, skattebetalarna och försäkringsbolagen. Försäkringsbolagen bedömde den snabbt eskalerande risk- och orsaksbilden och anpassade sina premier. Försäkringskostnader för bilsinbil gick upp kraftigt i pris.

Helsingborgs stad började samarbeta med olika näringslivsaktörer för att ta fram mobilitetslösningar som i sig kunde agera klimatanpassande, absorberande, och anta andra roller i ekosystemet för att öka stadens resiliens - och säkra stadens mobilitet i extremväder.

AI Generated Image

Svampvagnar

Som ett av resultaten från samarbeten för stadens klimatanpassning började svampvagnarna rulla under år 2028. De kallas svampvagnar efter klimatanpassningskonceptet 'sponge cities'. Vagnarna och spåren absorberar väta och agerar avsvalkande på såväl omgivning som för resande på vagnen, genom den integrerade vegetationen. Vegetationen på vagnarna eliminerar också behov av energi för uppvärmning och avkylning av fordonen. Ett par år in i användandet av Helsingborgs svampvagnar hörs effekter och upplevelser från invånare.

“Luften är bättre, det känner jag”, säger en Helsingborgare som Stina stoppar när han kliver av en svampvagn. “Värmen som ett så stort fordon utsöndrar kunde ju liksom lukta förut, minns jag, och det dallrade i luften av de varma avgaserna”.

“Men jag måste säga”, fortsätter han, “att jag inte vant mig vid insekterna”.

“Insekterna?” frågar Stina förvånat och ber honom utveckla.

“Ja, insekterna trivs ju här på vagnarna, så flera gånger har det fallit ner någon på axeln på mig.”
“Det värsta var när jag var på en arbetsintervju häromåret. Så hoppade de till när jag var på väg ut, alldeles förskräckta. Så hade jag en bagge på ryggen. Pinsamt alltså. Men jag fick jobbet.”

 AI Generated Image

De lugna kvarteren

Korta bilresor i och runtom staden utgjorde tidigt 2020-tal i Helsingborg majoriteten av resandet, medan luften från utsläppen, oljudet från trafiken och frustrationen i bilköer ökade. Detta förargade en grupp föräldrar som oroades över sina barns stillasittande, osäkerhet och dåligt luft till följd av biltrafik utanför skolorna. Gruppen mobiliserade en medborgarrörelse för att införa bilfria zoner i olika kvarter under tider då barn går eller cyklar till och från skolan. Helsingborgarna kallar det de lugna kvarteren.

I de lugna kvarteren ryms inte bara natur med rik biologisk mångfald, gång- och cykelbanor, utan också digifysiska anslagstavlor för kreativa inspel till medborgarråd och politiker med beteendepuffar i skyltar och stolpar för aktivt deltagande i olika sakfrågor.

Samma medborgarrörelse som först införde bilfria zoner för att värna om barns hälsa och säkerhet, har växt och det har skapats, och fortsätter skapas, fler råd för en rad olika sakfrågor.

AI Generated Image

Rådet för fri fossil rörlighet

Ett sådant råd vill avskaffa bilfria zoner, för sin rätt till fri rörlighet med valfritt fordon. Stina stannar till vid anslagstavlan som huserar en poster med rådets budskap. En förbipasserande lägger hungrigt märke till hennes granskande min. “Visst är det sjukt?” Säger hon. Stina tittar upp.

“Det kanske man kan säga”, svarar Stina.

“För bara några år sen kunde jag köra precis här där vi står. Istället går jag den här sträckan nu. Med diskbräck. Bara för att hälsa på gamla mamma som bor här inne. Tänk så ensam hon är. Snart kan inte jag gå här längre. Vem ska se till henne då?”

Stina hade missförstått vad det var som var sjukt. “Kan du inte ta svampvagnen? Eller elcykel?”

“Usch, de där insektsvagnarna. Jag har ju spindelfobi. Folk tror att det ska gå bort med ‘KBT’”, säger hon med vilt gestikulerande citattecken kring vad hon verkar tycka är ett absurt begrepp. “Går inte att bota. Farligt är det också.”

“Och jag kan inte komma på cykel till mamma”, fortsätter hon som om det var det dummaste hon hört. “Alldeles skrynklig och yvig blir man. Varför

kan inte jag få ta min bil och komma fram så som jag lämnat? Fuktansvärt dyrt det blivit med försäkringen också. Så den bara står där hemma och rostar. Är inte det dålig resursanvändning så säg?”

Stina ser stumt på den upprörda kvinnan som nu märkt att hon inte har mött en likasinnad. Kvinnan vänder på klacken och säger avslutande; “Nej, ta du din skrynkelcykel eller insektsvagn om du vill det, så kan väl jag få ta min bil!”

AI Generated Image

Realtidsunderhåll, östra ramlösa

I Östra Ramlösa satsades mycket nybyggnation under mitten på 2020-talen, och blev inte bara först med att införa helt bilfria zoner, utan för att testa ny teknik som kombinerade kollektivtrafik med stadens klimatanpassning.

Ett exempel på en sådan teknik var de nya elcyklarna som inte bara erbjöd Helsingborgare ett mer hållbart transportmedel, utan också samlade in miljödata i farten. Cykeln är utrustad med censorer som läser av bland annat luftkvalitet och ljudnivåer, som i realtid uppdateras i stadens klimatanpassningssystem. I systemet kopplas datan ihop med alla möjliga olika datapunkter, varav flera kring fysisk och mental hälsa hos invånare.

Systemet kunde över tid visa att en lägre andel invånare som bor i närhet av bilfria zoner, jämfört med invånare som bor nära biltrafik, upplevde ångest och depression - och att både ljudnivåer och luftkvalitet var bättre nära de bilfria zonerna.

Systemet möjliggjorde även att riktade, preventiva insatser, kunde sättas in för att exempelvis förbättra stadens luftkvalitet och därmed också förutsättningar för både fysisk och mental hälsa. Många Helsingborgare upplevde en stolthet i att färdas med elcyklarna, för att de samtidigt bidrog till realtidsunderhåll av staden och sin egen närmiljö.

 AI Generated Image

Protest i Östra Ramlösa

I september 2030 bryter protest ut i Östra Ramlösa mot vad som sägs vara realtidsbevakning. Det har spridits som en löpeld i sociala medier; att stadens nya censorcyklar som samlar in data till stadens klimatanpassningssystem, även samlat in data kring rutter kopplade till individer.

Protesten håller till vid en laddstation i Östra Ramlösa, där några gormar vilt bärandes på skyltar, och många andra lägger upp bilder i sociala medier geotaggade vid laddstationen med captions såsom;

“Godkände aldrig era kakor”

“Min data, mitt val”

“Not In My BackYard”

Leveransrobotarnas rattilska

En av stadens leveransrobotar försöker förgäves ta sig förbi samlingen som protesterar i Östra Ramlösa. Åker framåt, går inte. Åker åt sidan, går inte där heller. Bakåt och framåt, blir hindrad igen. Så håller den på.

Ytterligare en leveransrobot anländer till platsen för att försöka ta sig förbi. Inte heller den lyckas hitta framkomlighet. De två irrande robotarna stöter på varandra, och börja uppträda mer och mer underligt.

Ännu en leveransrobot anländer och fullkomligt kaos utbryter mellan de nu tre robotarna vid protestsamlingen. De ses puffas och gasa och bromsa, mot varandra. Människor ser oroad och snart skrämt på scenen. En efter en lämnar protestanternas område då situationen verkar eskalera. Samlingen skingrar sig till slut helt, och robotarna far snabbt vidare mot sin slutdestination.

Dans i cykellift

En orsak till att inte fler cyklade under de tidiga 2020-talen var den branta kullen mitt i stan, så staden installerade en lift specifikt utformad för cyklister upp till Borgen/Kärnan. Vid invigningen framförde kritiker, varav många stressade småbarnsföräldrar, att den var långsam. Efter några år ses färre och färre frustrerade miner i liften.

Idag, i cykelliften vid borgen, ses en dansande, nynnande man. En grupp tonåringar som strosar på marken nedanför fnissar åt synen. En tar mod till sig och ropar "Är det konsert eller?", med mer fniss som följd. Mannen ser ut över utsikten, ser sin avbrytare och utbrister; "Om inte jag får dansa på min väg vill jag inte förflytta mig i den här stan!"

AI Generated Image

Tack

Fredrika Yngwe
fredrika@planethon.io
[+46 73 542 79 34](tel:+46735427934)

Carina Johed
carina@planethon.io
[+46 79 348 33 40](tel:+46793483340)

HELSINGBORG

PLANETHON

→ www.planethon.io